

LATIJN LES 9

9.1 De futur van het werkwoord *zijn* en *kunnen*.

We gaan nog even verder met de behandeling van de futur.

De futur van het werkwoord *zijn* (esse) luidt als volgt :

ero, eris, erit, **erimus**, **eritis**, erunt

De futur van het werkwoord *kunnen* (posse) is dan makkelijk te onthouden.

Let goed op de uitgangen! **potero**, **poteris**, **poterit**, **poterimus**, **poteritis**, **poterunt**

Oefenopdracht 1

Vertaal:

nieuwe woorden: vosque = et vos; maledictus = vervloekt ; ager, gen. agri = akker;
mecum = met mij; salvus = zalig;

- **poterimus**, erant, erunt, ero, **poteritis**, **poteratis**.
- Dico vobis : multi quaerunt intrare et non **poterunt**
- Et ero vester Deus vosque **eritis** **populus** meus
- Tu eris super domum meam.
- Maledictus eris in civitate maledictus in agro
- Et dixit illi Iesus: amen dico tibi hodie mecum eris in **paradiso**.
- Crede in **Domino** Iesu et salvus eris tu et domus tua.

9.2 Nogmaals het participium praesens

Het participium praesens actief (vocans) heeft net als in het Nederlands het karakter van een bijvoeglijk naamwoord. Het kan worden verbonden met een zelfstandig naamwoord.

clamare = schreeuwen; homo clamans (ppa) = een schreeuwende man

latrare = blaffen; canes latrantes (ppa) = blaffende honden.

Net als elk ander bijvoeglijk naamwoord kan ook een participium zelfstandig worden gebruikt als een zelfstandig naamwoord:

amans = liefhebbend, maar ook: amans = de liefhebbende = de minnaar

ambulantes = wandelend, maar ook: ambulantes = de wandelenden = de wandelaars

Hoe vertalen we: "*Aut quomodo credent sine praedicante*"?

praedicante (prt act mnl ev abl) Die ablativus wordt veroorzaakt door *sine*. Want *sine* wordt altijd gevolgd door een ablativus.

praedicante = de predikende = degene die predikt = wie predikt

aut = of

De vertaling van het zinnetje wordt dus: Of hoe zullen zij geloven zonder die (hun) predikt ?

LATIJN LES 9

Hoe vertalen we: "quaerentes enim inveniunt eum?" ?

quaerentes (mv!) = zoekend = de zoekenden = degenen die zoeken = wie zoeken

De vertaling wordt dus: want wie zoeken, vinden hem

Of: want wie zoeken, vinden hem

Hoe vertalen we: "quaeram te, Domine, invocans"?

Letterlijk staat er: Laat me u zoeken, Heere, aanroepende (U)

In goed Nederlands: Laat me U zoeken (les 8.3), Heere, terwijl ik U aanroep

9.3 Leesopdracht

We lezen verder in de Confessiones. Als u er echt niet uitkomt mag u spieken in de vertaling die aan het einde van deze les staat.

Maar eerst moet u nog wat nieuwe woorden leren.

requirere = herhaaldelijk zoeken; fides = geloof;

aut quomodo credent sine praedicante? et laudabunt Dominum qui (die) requirunt eum. quaerentes (ppa!) enim inveniunt eum et inveniendes (ppa!) laudabunt eum. quaeram (con.!) te, Domine, invocans (ppa!) te, et invocem te credens (ppa!) in te: praedicatus (ppp) enim es nobis. invocat te, Domine, fides mea, quam (dat) dedisti mihi, quam inspirasti (U hebt ingegeven) mihi per humanitatem (menswording) filii tui, per ministerium (dienst) praedicatoris (predikers) tui.

Lees na een week deze tekst nog eens door. Leer de woorden die u vergeten was.

9.4 De futur pass.

In de vorige les bent u de fut. pass. al enkele keren tegengekomen. De fut.pss is erg vanzelfsprekend bij bijvoorbeeld werkwoorden als vocare en terrere.

Voorbeelden: vocabor = ik zal geroepen worden

terrebimur = wij zullen bang gemaakt worden

We laten ze u hier nog eens allemaal zien.

futur passief

	persoon	vragen	bangmaken	zenden	horen
ik	1-e ps ev	vocabor	terrebor	mittar	audiar
jjj/u	2-e ps ev	vocaberis	terreberis	mitteris	audieris
hij/zij	3-e ps ev	vocabitur	terrebitur	mittetur	audietur
wij	1-e ps mv	vocabimur	terrebimur	mittemur	audiemur
jullie/u	2-e ps mv	vocabimini	terrebimini	mittemini	audiemini
zij	3-e ps mv	vocabuntur	terrebuntur	mittentur	audientur

LATIJN LES 9

Opdracht 1

Vertaal :

1. invocabitur, audientur, quaerentur, dabitur.
2. Miles a duce vocabitur.
3. Quaerentes enim inveniunt eum et invenientes laudabunt eum.
4. Laudabunt Dominum qui requirunt eum.
5. Credo in te: praedicatus enim es nobis.

9.5 Samen lezen (1)

We lezen samen verder uit de confessiones. Liber 1, caput 2

Enkele nieuwe woorden: quoniam = omdat; utique = in elk geval; locus = plaats
ita = ja, capere = hier: bevatten;

Et quomodo invocabo Deum meum, Deum et Dominum meum, quoniam utique
en hoe zal ik aanroepen God mijn God en Heere mijn daar in elk geval

in me ipsum eum invocabo, cum invocabo eum? et quis locus est in me,
in mij zelf Hem ik zal aanroepen wanneer ik zal aanroepen Hem en welke plaats is in mij

quo veniat in me Deus meus? quo Deus veniat in me, Deus, qui
dat Hij zou komen in mij God mijn dat God hij zou komen in mij God die

fecit caelum et terram? itane, Domine Deus meus, est quicumque in me,
hij heeft gemaakt de hemel en de aarde ja Heere God mijn is (er) iets in mij

quod capiat te?
dat zou kunnen bevatten U

an vero caelum et terra, quae fecisti et in quibus me fecisti,
- echter de hemel en de aarde die U hebt geschapen en in welke me u hebt geschapen

capiunt te?
zij bevatten U

Opmerkingen:

- In het Latijn is men heel precies met het gebruik van de toekomstige tijd. Wij niet. Daarom vertalen we invocabo (2x) in de tweede regel met "ik roep aan".
- Even aandacht voor het woordje **cum**.
  - cum + abl = met voorbeeld: cum fortibus armis = met krachtige wapens
  - cum + ind = wanneer (ind. = aantonende wijs)
    - voorbeeld: cum ... canet = wanneer ... hij zingt
    - voorbeeld: cum canem vidit = wanneer/toen hij een hond zag

LATIJN LES 9

- cum + con = 1) toen/nadat 2) omdat 3) hoewel
- ne: kondigt aan dat het om een vraag gaat. Zie 9.5.
- **capere** heeft vele betekenissen. Ik noem er een paar: grijpen, nemen, pakken, bevatten.
prs: capio, capis, capit, **capimus**, **capitis**, capiunt.
N.B.Soms gaat **capere** als *mittere* en soms gaat **capere** als *audire* !

9.6 Vraagzinnen.

We zijn in de teksten uit de Confessiones al heel wat vraagtekens tegengekomen. Vraagtekens wijzen op vraagzinnen.

Vraagzinnen kunnen beginnen met een vragend voornaamwoord: quis of quid.
Quis betekent: wie?
Quid betekent: wat?

- Quis vocavit? Wie heeft geroepen?
- Quis te **invocat** nesciens te? Wie roept U aan terwijl hij U niet kent?
- Quid **hodie** **agitis**? Wat doen jullie vandaag?

Een vraagzin kan ook beginnen met *ne*.

- Habes**ne** pecunia? Heb je geld?
- **Tune** id fecisti? Heb je dat gedaan?

Als een vraagzin met *nonne* begint, wordt het antwoord *ja* verwacht.

- Nonne **intellegis**? Dat begrijp je toch wel?
- Nonne lesum **Dominum** nostrum vidi?
Heb ik (Paulus) niet Jezus, onze Heere, gezien?

Met *num* beginnen de vraagzinnen waarop het antwoord *nee* wordt verwacht.

- Num pugnas? Je vecht toch niet?
- Num urbem intras? Je gaat de stad toch niet binnen?

Opdracht 2

Nieuwe woorden: ultra = nog meer; in utro = in de buik; **adquiescere** = rust krijgen, rust vinden.

Vertaal nu:

1. Num dormitis?
2. Nonne Deum invocastis?
3. Nonne tu id narravistis?

LATIJN LES 9

4. Habesne vinum?
5. (Naomi tegen haar schoondochters:) Nun ultra habeo filios in utro meo?
6. Visne mecum ambulare?
7. Nonne scriptum est in lege vestra quia ego dixi dii (mv. Deus) estis?
8. Quis fecit caelum et terram?
9. Quis mihi dabit adqui**e**scere in te ?
10. Quis dabit mihi, ut venias in cor meum ?

9.6 Betrekkelijke voornaamwoorden

We vervolgen eerst nog even het betoog over de vraagzinnen.

Welke jongen is goed? In het Latijn luidt deze zin: Qui puer bonus est?

U vindt *qui* links boven in de tabel.

Nog enkel vraagzinnen: Quae puella non vult cantare? Welk meisje wil niet zingen?

Quod donum dedisti? Welk geschenk heb je gegeven?

Cui amico ep**i**stulam scribis? Aan welke vriend schrijf jij een brief?

Deze vraagwoorden zijn bijvoeglijk gebruikt!

Wat is een betrekkelijk voornaamwoord? Kijkt u eens naar de volgende zin.

De vrouw *die* u ziet, heeft wijn gekocht. " Die" is een betr.vnw. Het slaat terug op

vrouw. In het Latijn: F**e**mina, *quam* vides, vinum emit.

Waarom *quam*? Omdat het betr.vnw. terugslaat op **vrouw** is het *vrouwelijk enkelvoud*.

Verder is het betr.vnw. het lijdend voorwerp in het zinnetje; *die* je ziet.

Milites, *quos* vidistis, urbem defendent. De soldaten die jullie gezien hebben, verdedigen de stad.

Betrekkelijke voornaamwoorden: qui, quae, quod die, dat, welke

	ev.			mv.		
Nom.	qui	quae	quod	qui	quae	quae
Gen.	cuius	cuius	cuius	qu o rum	qu a rum	qu o rum
Dat.	cui	cui	cui	quibus	quibus	quibus
Acc.	quem	quam	quod	quos	quas	quae
Abl.	quo	qua	quo	quibus	quibus	quibus

Oefenopdracht 2

Vertaal:

nieuwe woorden : merc**a**tor, mv. mercat**o**res = koopman; aedificium = gebouw;
 murus = muur; amare = houden van

- Puer, quem vidi, erat Marcus.
- Nonne **f**emina, quae vinum emebat, vidistis ?
- Quibus puellis mercat**o**res vinum vendiderunt ?
- Cuis aedificii murum videmus?
- Marcia, quae filia bona erat, patrem amavit.

LATIJN LES 9

Opdracht 3

*descend*ere = naar beneden gaan, afgaan; prf-stam: descend

*ascend*ere = omhooggaan, opgaan; prf-stam: ascend

Vertaal nu:

1. Milites, quos vidi, urbem defendent.
2. Cui respondit?
3. Nemo potest haec signa **facere**, quae tu (=Jezus) facis.
4. Nonne **feminam**, quae in via ambulabat, vidistis?
5. Vir, quem pueri **salutant**, patris **amicus** est.
6. Fuit (er was ...) homo missus a Deo cui (voor wie) nomen erat Iohannes.
7. Hic est panis, qui de caelo descendit.
8. Ascendit autem Ioseph a Galil**aea** de civitate Nazareth in Iud**aeum** civitate David quae vocatur Bethleem.

9.7 De accusativus cum infinitivo (1)

Het laatste onderwerp dat we in deze les behandelen is de **accusativus cum infinitivo**.

We bekijken het volgende zinnetje: Audio eum venire = Ik hoor hem komen.

In onze taal kunnen we ook zeggen: Video eum venire = Ik zie hem komen.

Maar *Credo eum venire* = *Ik geloof hem komen* is geen goed Nederlands.

Credo eum venire kan ik in het Latijn wel. De vertaling luidt: Ik geloof dat hij komt.

Dico eum venire = Ik zeg dat hij komt.

eum venire noemen we een **accusativus cum infinitivo**.

eum = acc; *venire* = inf

Voorbeelden :

Dicimus nos venire = Wij zeggen dat wij komen

Dico me venire = Ik zeg dat ik kom

Nonne vides me **epistulam legere**? = Je ziet toch wel dat ik een brief lees?

Claudius **amicum** venire videt = Claudius ziet dat zijn vriend komt.

Voor het vertalen geldt het volgende recept:

Claudius **amicum** venire videt.

Claudius (nom) = onderwerp; videt = persoonsvorm; **amicum venire** (a.c.i.) vriend komt
 . Tenslotte *dat* invoegen.

Nog enkele voorbeelden: Let op *se* en *eum*!

Petrus dicit *se diligere* Iesum = Petrus zegt dat hij (Petrus zelf) Jezus liefheeft.

Petrus dicit *eum diligere* Iesum = Petrus zegt dat hij (een ander) Jezus liefheeft.

Titus dicit *se ducem esse* = Titus zegt dat hij (Titus zelf) aanvoerder is.

Titus dicit *eum ducem esse* = Titus zegt dat hij (een ander) aanvoerder is.

LATIJN LES 9

9.8 Tweemaal accusativus:

Scimus Petrum Iesum diligere = Wij weten dat *Petrus Jezus liefheeft*.

Er staat twee maal een accusativus, namelijk Petrum en Iesum. De eerste accusativus is doorgaans het onderwerp van de bijzin. Petrus is dus het onderwerp van het gecursiveerde zinnetje. Zie ook de volgende zin:

Scimus Iesum Iohannem diligere = Wij weten dat Jezus Johannes liefheeft.

Opdracht 4

Nieuwe woorden: nuntiare = bekendmaken; manere = blijven; putare = menen, certus = zeker; totus = ganse, gehele; adorare = aanbidden; canticum = gezang, lied; diu = lange tijd, lang; innocentia = onschuld; constare = vaststaan

1. Nuntiat Titum ducem esse.
2. Puto eum consulem esse.
3. Certum est, eam hodie domi manere.
4. Tota terra adoret te et cantet tibi.
5. Venite et videte opera Dei.
6. Laudo nomen Domini cum cantico.
7. Diu cantemus!
8. Lavabo in innocentia manus meas.
9. Ne dormiveris!
10. Constat, Mariam Iesum diligere.

9.9 De ablativus absolutus (1)

Patre intrante senator surrexit. (surrexit = prf van **urgere** = opstaan)

Zowel *patre* als het ppa *intrante* staan in de ablativus. Deze twee woorden vormen een bijwoordelijke bijzin. Zo'n ablativus-woordgroep noemen we *ablativus absolutus*. Deze abl.abs. vertalen we vaak met: toen..., terwijl..., nadat ...

ablativus participium praesens activum

vocante **abl** mnl/vrl/onz ev

vocantibus **abl** mnl/vrl/onz ev

(1) Voorbeelden met het participium praesens activum (ppa)

Romanis venientibus Galli fugerunt = Toen de Romeinen kwamen, vluchtten de Galliërs (Romanis abl mv van Romanus; venientibus = ppa abl mv van venire = komen)

Aco Marcio regnante ... = Toen Ancus Marcius koning was ...

Aco Marcio = abl.ev. van Ancus Marcius;

regnante = ppa abl.ev. van regnare = o.a. koning zijn

LATIJN LES 9

Deo volente veniemus = Zo God wil, komen wij.

(Deo = abl ev van Deus; volente = ppa abl ev van velle = willen)

(2) Voorbeelden het participium perfectum passivum (ppp)

N.B.: Het ppp is *passief en voortijdig* (Bekijkt u eerst nog eens 6.2)

venit Iesus *ianuis clausis* = Jezus kwam, *nadat* de deuren gesloten waren.

(ianuis = abl mv van ianua = deur; clausis = ppp abl mv van *claudere* = sluiten)

Urba capta Aeneas fugit = *Nadat* de stad in genomen was, vluchtte Aeneas.

(Urba = abl ev van urbs = stad; capta = ppp abl vrl ev van *capere* = (in)nemen.)

Oefenopdracht 3

1. Servo laborante pater per domum **ambulat**.
2. Urba capta **feminae** fugerunt.
3. Alexandro regnante, Maced**ones** potentes erant.
4. Signo dato pueri tacebant.

9.10 Samen lezen (3) Een fabel

Woorden die u eerst moet leren:

morbus = ziekte; aegrotus = ziek; tum = toen; complures = verscheidene; protinus = meteen; devorare = verslinden; cautus = voorzichtig; procul = op een afstand; vestigium = spoor

Leo annis confectus morbum simulavit.

een leeuw door ouderdom verzwakte een ziekte deed alsof hij had

Tum ad aegrotum regem visitandum complures venerunt bestiae,

toen om de zieke koning te bezoeken verscheidene kwamen dieren

quas protinus devoravit.

deze meteen hij verslond

Sed cauta vulpes procul ante speluncam stabat, regem salutans.

maar de voorzichtige vos op een afstand voor het hol stond de koning begroetend

Rogavit leo, cur non intraret.

vroeg de leeuw waarom niet hij ging naarbinnen

Respondit vulpes:

antwoordde de vos

"Quod video multa intrantium vestigia,

omdat ik zie vele van hen die naar binnen gingen sporen (en)

nulla (vestigia) exeuntium."

geen sporen van hen die naar buiten kwamen

LATIJN LES 9

Opmerkingen

- confectus betekent eigenlijk "uitgeputte", maar "verzwakte" is beter op deze plaats.
- ad visitandum = om te bezoeken. Dit is een *gerundium* (zie volgende les)
- intraret = imp con van intrare. (omdat het een *indirecte vraagzin* is, wordt hier de *conjunctivus* gebruikt)
- inrantium = ppa *gen mv* van intrare
verbuiging mnl/vrl ev: intrans, inrant*is*, inrant*i*, inrant*em*, inrant*e*
verbuiging mnl/vrl mv: inrant*es*, inrant*ium*, inrant*ibus*, inrant*es*, inrant*ibus*
- Lees deze fabel na enige tijd nog eens!

Einde van deze les.

Doe nu de extra oefening!

Antwoorden **oefenopdrachten**

Oefenopdracht 1

- wij zullen kunnen, zij waren, zij zullen zijn, ik zal zijn, jullie zullen kunnen, jullie konden
- Ik zeg u: "Velen zoeken in te gaan en zullen niet kunnen".
- En Ik zal uw God zijn en u zult Mijn volk zijn.
- U zult over mijn huis zijn.
- Vervloekt zult u zijn in de stad en (vervoekt zult u zijn) in het veld.
- en Jezus zei tegen hem : " Amen (of: voorwaar) zeg ik u, heden zult u met Mij in het Paradijs zijn".
- Geloof in de Heere Jezus en u zult zalig worden, u en uw huis.

Oefenopdracht 2

- De jongen die ik zag, was Marcus.
- Je hebt de vrouw die wijn kocht toch wel gezien ?
- Aan welke meisjes verkochten de kooplieden wijn ?
- Van welke gebouw zien wij een muur?
- Marcia die een goede dochter was, hield van haar vader.

Oefenopdracht 3

1. Terwijl de slaaf werkte, wandelde vader door het huis.
2. Nadat de stad ingenomen was, vluchtten de vrouwen.
3. Terwijl Alexandrus regeerde, waren de Macadoniërs machtig.
4. Nadat het teken gegeven was, zwegen de jongens.

LATIJN LES 9

Leesopdracht (een mogelijke vertaling)

Of zullen zij geloven zonder (hem) die predikt? En zij zullen de Heere prijzen die Hem zoeken, want wie Hem zoeken, vinden en wie Hem vinden, zullen Hem prijzen. Laat ik U zoeken, Heere, terwijl ik U aanroep en laat ik U aanroepen terwijl ik in U geloof; want U bent ons gepredikt. U, Heere, roept mijn geloof aan, (het geloof) dat U mij geschonken hebt, dat U mij ingegeven hebt door de menswording van Uw Zoon, door de dienst van Uw prediker.

Samen lezen (1) (een mogelijke vertaling)

En hoe zal ik mijn God aanroepen, mijn God en mijn Heere? Omdat ik Hem in elk geval in mijzelf aanroep, wanneer ik Hem aanroep? En welke plaats is er in mij, dat mijn God in mij zou komen? Dat mijn God zou komen in mij, God die de hemel en de aarde heeft geschapen? Ja, Heere mijn God, is er iets in mij dat U zou kunnen bevatten? Kunnen echter de hemel en de aarde die U geschapen hebt en in welke U me geschapen hebt, U bevatten?

Samen lezen (2) (een mogelijke vertaling)

Een door ouderdom verzwakte leeuw deed alsof hij een ziekte had. Toen er verscheidene dieren kwamen om de zieke koning te bezoeken, verslond hij deze meteen. Maar de voorzichtige vos stond op een afstand voor het hol terwijl hij de koning begroette. De leeuw vroeg waarom hij niet naar binnen ging. De vos antwoordde: "Omdat ik vele sporen zie van hen die naar binnen gingen (en) geen sporen van hen naar buiten kwamen.

Antwoorden opdrachten

Opdracht 1

1. invocabitur = **hij zal aangeroepen worden**; audientur = **hij zal gehoord worden**
quaerentur = **hij zal gezocht worden**; dabitur = **het zal gegeven worden**.
2. Miles a duce vocabitur. = **De soldaat zal door de aanvoerder geroepen worden**.
3. Quaerentes enim inveniunt eum et invenientes laudabunt eum.
Want die Hem zoeken, vinden Hem en die Hem vinden, zullen Hem prijzen.
4. Laudabunt Dominum qui requirunt eum. = **Zij zullen de Heere prijzen, die Hem zoeken.**
5. Credo in te: praedicatus enim es nobis. = **ik geloof in U, want U bent ons gepredikt.**

Opdracht 2

1. Num dormitis? **Jullie slapen toch niet?**
2. Nonne Deum invocastis? = **Je hebt God toch wel aangeroepen?**
3. Nonne tu id narravisti? = **Jij hebt het toch wel verteld?**
4. Habesne vinum? = **Heb je wijn?**
5. (Naomi tegen haar schoondochters:) Nun ultra habeo filios in utero meo?
Heb ik dan nog meer zonen in mijn buik?
6. Visne mecum ambulare? = **Wil je met me wandelen?**
7. Nonne scriptum est in lege vestra quia ego dixi dii (mv. Deus) estis?
Er is toch in uw wet geschreven dat ik heb gezegd: u bent goden?
8. Quis fecit caelum et terram? = **Wie heeft de hemel en aarde gemaakt?**
9. Quis mihi dabit adquietescere in te? = **Wie zal mij geven rust te vinden in U?**
10. Quis dabit mihi, ut venias in cor meum? = **Wie zal mij geven dat U in mijn hart komt?**

LATIJN LES 9

Opdracht 3

descendere = naar beneden gaan, afgaan; prf-stam: descend
ascendere = omhooggaan, opgaan; prf-stam: ascend

Vertaal nu:

1. Milites, quos vidi, urbem defendent. **De soldaten die ik gezien heb, verdedigen de stad.**
2. Cui respondit? **Wie heeft hij geantwoord?**
3. Nemo potest haec signa facere, quae tu(=Jezus) facis.
Niemand kan deze tekenen doen die U doet.
4. Nonne feminam, quae in via ambulabat, vidistis?
Jullie hebben de vrouw die op straat wandelde toch wel gezien?
5. Vir, quem pueri salutant, patris amicus est.
De man die de jongens groeten, is een vriend van mijn vader.
6. Fuit (er was ...) homo missus a Deo cui (voor wie) nomen erat Iohannes.
Er was een mens door God gezonden wiens naam was Johannes.
7. Hic est panis, qui de caelo descendit. = **Dit is het brood dat uit de hemel nederdaalt.**
8. Ascendit autem Ioseph a Galilaea de civitate Nazareth in Iudaeum civitate David quae vocatur Bethleem.
En Jozef trok op uit Galililea uit de stad Nazareth in Judea naar de stad van David die Bethlehem genaamd wordt.

Opdracht 4

Nieuwe woorden: nuntiare = bekendmaken; manere = blijven; putare = menen, certus = zeker;
totus =ganse, gehele; adorare = aanbidden; canticum = gezang, lied; diu = lange tijd, lang;
innocentia = onschuld; constare = vaststaan

1. Nuntiat Titum ducem esse. = **Hij bericht dat Titus aanvoerder is.**
2. Puto eum consulem esse. = **Ik meen dat hij consul is.**
3. Certum est, eam hodie domi manere. = **Het is zeker dat zij vandaag thuis blijft.**
4. Tota terra adoret (con.!) te et cantet (con.!) tibi. =
De gehele wereld aanbidde U en psalmzinge U.
5. Venite et videte opera Dei. = **Kom en zie de werken van God!**
6. Laudo nomen Domini cum cantico. = **Ik prijs de naam van God met een lied.**
7. Diu cantemus! = **Laten wij lang zingen!**
8. Lavabo in innocentia manus meas. = **Ik was mijn handen in onschuld.**
9. Ne dormiveris! = **Slaap niet!**
10. Constat, Mariam Iesum diligere. = **Het staat vast dat Maria Jezus liefheeft.**